

VI GÅR MOT LJUSARE TIDER!

År 2015 har utsetts av UNESCO till ett Internationellt år för ljus och ljusbaserade teknologier. I Sverige fungerar Nationellt resurscentrum för fysik och Svenska fysikersamfundet som samordnare för ljusåret.

Precis som under Kemins år har varje månad under året fått ett speciellt tema som inspiration för nya aktiviteter. I mars, när texten till det här numret av Skolnytt skrivs, är temat *Ljuset från solen* och vad kan passa bättre när årets vårdagjämning inföll samtidigt med den solförmörkelse som väckte så stort intresse både medialt och bland allmänheten.

Förutom nya aktiviteter hoppas de som jobbar med året att även återkommande evenemang under 2015 får ljus som inslag eller tema. Vi på IKEM har därför valt ljus som tema för årets Kemins Dag.

Kemins Dag inträffar i år den 9-10 oktober och just nu pågår arbetet för fullt med att ta fram ett spännande experiment. I slutet på maj öppnar vi anmälningssidan och då kan du som är lärare beställa årets materialpaket till din klass på www.keminsdag.se. Som vanligt gäller "först till kvarn".

Kemins Dag är en av IKEM:s största satsningar på skolan, en annan är Allkemi. Syftet med Allkemi är bland annat att bidra till ökat intresse för kemi och andra naturvetenskapliga ämnen. Och de senaste åren har faktiskt intresset för de naturvetenskapliga högskoleutbildningarna ökat något. Det ljusnar!

Men än finns mycket att göra. Hjälp oss gärna genom att tipsa om att både lärare och elever kan beställa en kostnadsfri prenumeration.

Trevlig läsning!

Ulla Nyman

POSTERS OM KRISTALLOGRAFI

Internationella kristallografiåret är avslutat, men en del av det material som togs fram under året fortsätter att vara aktuellt. På Kristallografiårets webbsida finns ett antal illustrativa postrar som går att skriva ut både i A3- och A4-format.

- En resa in i kristallernas underbara värld
- Kristallen, ett objekt för begär
- Kristaller: föremål för vetenskap
- Diffraction av kristaller ger en streckkod av material
- Från diffraktionsmönster till atomstruktur
- Kristaller och Röntgenstrålar: ett äkta par!
- Odlad kristaller
- Kristaller, kiralitet och Pasteur
- Nanoporösa kristaller: zeoliter
- Vad är livet? Kristaller har svaret
- Kristaller används till mycket
- Egyptiska kosmetika... och kristallografi!

Läs mer på kristallografiårets webbsida www.kristall2014.se/lankar-och-dokument.

NY BOK AV ANNA GUNNARSSON

I januari fick Anna Gunnarsson, författare till de populära böckerna om Berta Drake, ta emot Svenska Kemiingenjörers Riksförenings kemiteknikpris 2015.

Anna Gunnarsson fick priset för sitt arbete att med stor entusiasm utbilda lärare i förskola och skola genom att visualisera kemien och på så sätt bidra till att tidigt väcka intresset för kemi- och kemiteknik hos barn och ungdomar.

I motiveringen står det också att "Anna Gunnarsson visar vad pedagogik och entusiasm kan åstadkomma och är en fantastisk förebild, inte minst för kemilärare."

Nu fortsätter Anna Gunnarsson inspirera. Den här gången är ämnet fysik. I en ny sagobok får vi träffa Tunda och Triton. Precis som i böckerna om Berta blandas sagor och experiment. Läs mer på www.navet.com.

VARDAGSNÄRA KEMI ÖKAR INTRESSET

Karolina Broman vid Umeå universitet har studerat den kemiutbildning som ges på gymnasier i Sverige. Hennes avhandling *Chemistry: content, context and choices - towards students' higher order problem solving in upper secondary school* visar bland annat att elevernas intresse ökar om kemin knyts till vardagen.

Eleverna anser även att läraren är viktig och lärarstyrda kemilektioner är positivt. Särskilt positivt blir det om läraren är strukturerad i sin undervisning.

Läs mer skolvarlden.se/artiklar/vardagsnara-kemi-kan-oka-intresset.

VECKANS MOLEKYL

Sedan 2001 har American Chemical Society publicerat *Molecule of the Week*. Varje vecka får besökare på webbsidan veta mer om en aktuell kemikalie och vad den fyller för funktion i samhället. Den som är intresserad av en viss molekyl kan även föreslå att den ska bli veckans molekyl vid ett senare tillfälle.

Alla molekylbeskrivningarna är samlade i ett arkiv, www.acs.org/content/acs/en/molecule-of-the-week/archive.html.

SKOLA MÖTER FORSKARE

Skola möter vetenskap är ett samarbetsprojekt mellan Vetenskap & Allmänhet (VA) och Forskningsnätet Skåne. Projektet utvecklar nya metoder för att skapa möten mellan forskare och elever i gymnasieskolor i Skåne. Nu har VA utvärderat projektets metoder.

Det som skiljer Forskningsnätet Skåne från flera andra liknande initiativ är att det är skolan som beställer de aktiviteter som tas fram för skolorna. Enligt VA är det viktigt för att projektet ska lyckas.

En annan framgångsfaktor är att nätverket fungerar som en mäklare mellan forskningsvärlden och skolan.

Läs mer på Vetenskap & Allmänhets webb, v-a.se/2015/03/projekt-for-forskarmoten-i-skolan-utvarderas/#more-17268.

NOBELAFFISCHER

Vad har pristagarna i fysik, kemi och ekonomi gjort för att fått världens mest prestigefyllda pris? Kungliga Vetenskapsakademiens populär-vetenskapliga affischer förklarar vad prisen handlar om.

Affischer om 2014 års priser kan beställas kostnadsfritt på Vetenskapsakademiens webbsida. På sidan går det även att ladda ned pdf:er av både 2014 och 2013 års affischer, www.kva.se/sv/Priser/Nobelprisen/nobelaffischer.

FACTS & FIGURES - FAKTA OM KEMIINDUSTRIN

Nu finns uppdaterad fakta om den europeiska kemiindustrin. Drygt 17 % av världens kemikalieproduktion sker i Europa och branschen är viktig för EU:s ekonomi.

Det är Cefic, den europeiska kemiindustrins branschorganisation, som publicerar Facts & Figures 2014. Den innehåller information om alla 27 EU-länderna. Läs mer på Cefics webbsida www.cefic.org/Facts-and-Figures.

UNDERVISNINGSTIPS PÅ FACEBOOK

En facebookgrupp är ett enkelt sätt att sprida undervisningstips och dela erfarenheter. Kemilärarnas Resurscentrum har en grupp, www.facebook.com/groups/886929901359745. NO i grundskolan är en annan populär grupp www.facebook.com/groups/Noigrundskolan/?fref=ts.

FLER EX AV ALLKEMI?

Du vet väl att det går att få fler kostnadsfria exemplar av Allkemi? Kanske vill du ha några tidningar till skolans bibliotek eller till att dela ut till elever som inte själva prenumererar.

Kontakta i så fall Maj Hurtig, 0150-753 41 eller maj.hurtig@industrilitteratur.se. Maj svarar även på frågor om din prenumeration och tar emot adressändringar.

ELEKTRONISK VERSION AV SKOLNYTT

Tycker du det är jobbigt att skriva in länkarna som finns i Skolnytt? Ladda ned den elektroniska versionen på IKEM:s webbsida. Gå in på www.ikem.se och klicka på ikonen *Lärare och elever* och sedan på *Material för skolan*.